

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานวินัยนักเรียนในสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีจุด มุ่งหมาย เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานวินัยนักเรียนในสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานวินัยนักเรียนในสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานวินัย ที่มีสถานภาพ และปฏิบัติงานในขนาดสถานศึกษา เป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานวินัยนักเรียนในสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวินัยนักเรียนในสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2550 โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าครูแนะแนว ครูประจำชั้น ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา และ พระสงฆ์ รวมทั้งสิ้น 297 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมี 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) สถานภาพภาพ ตอนที่ 2 แบบสอบถามการดำเนินงานวินัยนักเรียนในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 57 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามชนิดปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้เสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานวินัยนักเรียนในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานกิจการนักเรียน จำนวน 6 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับการดำเนินงานวินัยนักเรียนในสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 รวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) และรายด้านทั้ง 6 ด้าน

พบว่าทุกด้านมีการดำเนินงานในระดับมาก ($3.91 \leq \bar{X} \leq 4.21$) เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการแสดงความเคารพ ($\bar{X}=4.21$) รองลงมา คือ ด้านการตรงต่อเวลา ($\bar{X}=4.15$) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X}=4.09$) ด้านการเข้าแถว ($\bar{X}=4.01$) ด้านการรักษาความสะอาด ($\bar{X}=3.98$) และด้านการแต่งกาย ($\bar{X}=3.91$) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานภาพของบุคคลสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน เกี่ยวกับการดำเนินงานวินัยนักเรียน โดยรวมทุกด้าน พบว่าการดำเนินงานวินัยนักเรียน โดยรวมทุกด้าน ที่มีสถานภาพต่างกัน มีการดำเนินงานวินัยนักเรียน โดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานวินัย

3.1 บุคคลสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีสถานภาพเป็น ผู้อำนวยการ มีการดำเนินงานวินัยนักเรียน โดยรวมทุกด้าน มากกว่าบุคคลสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีสถานภาพเป็น รองผู้อำนวยการ ครูแนะแนว ครูประจำชั้น และพระสงฆ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 บุคคลสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีสถานภาพเป็น รองผู้อำนวยการ มีการดำเนินงานวินัยนักเรียน โดยรวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกับ บุคคลสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีสถานภาพเป็น ครูประจำชั้น คณะกรรมการสถานศึกษา และพระสงฆ์

3.3 บุคคลสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีสถานภาพเป็น ครูแนะแนว มีการดำเนินงานวินัยนักเรียน โดยรวมทุกด้าน น้อยกว่าบุคคลสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีสถานภาพเป็น ประธานคณะกรรมการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 บุคคลสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีสถานภาพเป็น ครูประจำชั้น มีการดำเนินงานวินัยนักเรียน โดยรวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกับบุคคลสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีสถานภาพเป็น ประธานคณะกรรมการศึกษา และพระสงฆ์

3.5 บุคคลสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีสถานภาพเป็น ประธานคณะกรรมการศึกษา มีการดำเนินงานวินัยนักเรียน โดยรวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกับ บุคคลสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีสถานภาพเป็น พระสงฆ์

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะสูงสุดแต่ละด้าน คือ

4.1 ด้านการตรงต่อเวลา คือ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีวินัยในตนเอง นอนดึกจึงตื่นสายทำให้ไม่สามารถตื่นนอนแต่เช้าเพื่อมาให้ทันเข้าแถวได้ (ร้อยละ 8.26)

4.2 ด้านการเข้าแถว คือ นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการเข้าแถว

(ร้อยละ 7.46)

4.3 ด้านความรับผิดชอบ คือ ขาดการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบ

(ร้อยละ 7.84)

4.4 ด้านการแต่งกาย คือ ไม่มีการตรวจเช็คอย่างเคร่งครัด (ร้อยละ 8.84)

4.5 ด้านการแสดงความเคารพ คือ เห็นว่าการแสดงความเคารพเป็นเรื่อง
น่าอาย (ร้อยละ 8.44)

4.6 ด้านการรักษาความสะอาด คือ ขาดการส่งเสริมจากทางโรงเรียน (ร้อยละ
8.24)

5. ข้อเสนอแนะสูงสุดแต่ละด้าน คือ

5.1 ด้านการตรงต่อเวลา คือ แจ้งระเบียบแนวทางปฏิบัติรวมถึงบทลงโทษให้
ชัดเจนแก่นักเรียนและผู้ปกครองให้ทราบ (ร้อยละ 6.29)

5.2 ด้านการเข้าแถว คือ ครูที่ปรึกษาตรวจแถว ตักเตือนนักเรียนในการปฏิบัติ
กิจกรรมหน้าเสาธง (ร้อยละ 7.48)

5.3 ด้านความรับผิดชอบ คือ กำหนดกฎเกณฑ์หรือระเบียบของห้องเพื่อ
ควบคุมการมีความรับผิดชอบ (ร้อยละ 4.92)

5.4 ด้านการแต่งกาย คือ กำหนดโทษในการแต่งกายไม่เรียบร้อย
(ร้อยละ 7.48)

5.5 ด้านการแสดงความเคารพ คือ ให้ความรู้แนะนำ ฝึกสอน เกี่ยวกับการ
แสดงความเคารพ (ร้อยละ 7.43)

5.6 ด้านการรักษาความสะอาด คือ ปลุกฝังคุณธรรมให้มีจิตสำนึกที่ดี
(ร้อยละ 7.86)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานวินัยนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 ของ
โรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมา
อภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิจัยที่พบว่า บุคคลสำคัญในสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เห็นว่า มีการดำเนินงานวินัยนักเรียนรวมทุกด้าน ปฏิบัติอยู่ใน
ในระดับมาก ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สุจริต โคตรชาติ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การ

พัฒนาการดำเนินการสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนบ้านหลักศิลา จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกประจำวัน และแบบบันทึกการประชุม กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการพัฒนาวินัยนักเรียน 3 ด้าน คือ การรักษาความสะอาดโรงเรียน การเข้าแถวและการเข้าคิว และการแต่งกายของนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 3 กิจกรรม ประกอบด้วย การจัดทำคู่มือปฏิบัติงานวินัยนักเรียนการสร้างความตระหนักให้กับนักเรียนและกิจกรรมเพื่อนมีวินัยใส่ใจเพื่อน เมื่อดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 ด้านวินัยการรักษาความสะอาดโรงเรียน ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ แต่มีนักเรียนบางคนที่เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลยังไม่บรรลุป่าหมายการพัฒนาวินัยการเข้าแถวและเข้าคิว นักเรียนส่วนมากปฏิบัติได้ในระดับที่น่าพอใจ และด้านการแต่งกายที่สะอาดเรียบร้อยนั้นได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ส่วนนักเรียนที่ยังไม่ได้พัฒนาได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์พัฒนาใหม่ คือ กลยุทธ์การพัฒนาวินัยแบบบูรณาการ เป็นการอบรมวินัยนักเรียนทุกวันในตอนเช้าหลังเคารพธงชาติ ก่อนเข้าเรียนตอนบ่าย และเข้าแถวก่อนนักเรียนกลับบ้าน การสอดแทรกความมีวินัยในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามปกติในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เน้นวินัยขณะจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี และการเยี่ยมบ้านของนักเรียนเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้ เกิดการเปรียบเทียบบ้านเรือนนักเรียนคนอื่น ผลการดำเนินการพัฒนา พบว่า ในภาพรวมกลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น จำนวนมากขึ้น แต่ยังไม่หมดทุกคน กล่าวคือ วินัยการรักษาความสะอาด โรงเรียนมีนักเรียนที่พัฒนาได้ดี 23 คน อีก 2 คน ยังต้องปรับปรุง ส่วนวินัยด้านการเข้าแถวและเข้าคิว อยู่ในระดับดี 24 คน ต้องปรับปรุง 3 คน และวินัยด้านการแต่งกายนักเรียนนั้นนักเรียน 23 คนแต่งกายได้สะอาดเรียบร้อยขึ้น อีก 1 คน ต้องปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาต่อไป ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ประสิทธิ์ ใจแก้ว (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนาวินัยนักเรียน โรงเรียนบ้านนาแก อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก แบบสังเกต และแบบประเมินผล พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการเสริมแรง โดยใช้กิจกรรมหลัก 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมดูแลน้อง กิจกรรมอบรมด้านการแต่งกาย ด้านการรักษาความสะอาดและด้านการเข้าแถวในวงรอบที่ 1 ผลที่ปรากฏแก่นักเรียนคือ นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนา นักเรียนสามารถแต่งกายได้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนที่กำหนด ด้านการรักษาความสะอาดนักเรียนสามารถแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะอาดเรียบร้อย ร่างกายสะอาด และด้านการเข้าแถว นักเรียนทุกคนมีระเบียบวินัยในการเข้าแถว การพัฒนาใน

วงรอบที่ 2 ผลที่ปรากฏแก่นักเรียน คือ นักเรียนทุกคนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน รู้จักรักษาความสะอาดของเสื้อผ้าและร่างกายสะอาด ด้านการเข้าแถว นักเรียนมีระเบียบวินัยในการเข้าแถว มีผลการพัฒนาเป็นที่น่าพอใจอย่างยิ่ง ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ประยุทธ์ มะลิงาม (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานส่งเสริมวินัยนักเรียน โรงเรียนกระสังพิทยาคม อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสังเกต แบบประเมินการอบรม แบบรายงานการดำเนินการ แบบบันทึกเยี่ยมบ้านนักเรียน และแบบบันทึกการนิเทศ ผลการพัฒนาใน 3 ด้าน คือ

1. ด้านการมาโรงเรียน นักเรียนมีความรับผิดชอบในด้านการมาโรงเรียนมากขึ้น โดยก่อนการพัฒนา พบว่า มีนักเรียนกระทำผิดวินัยด้านการมาโรงเรียนซึ่งใช้กลยุทธ์ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนได้ช่วยกันแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นมุ่งให้ผลการพัฒนาเกิดกับนักเรียน การอบรมนักเรียนในคาบปกครองให้อาจารย์ที่ปรึกษา หัวหน้าระดับ และบุคคลภายนอกในบางโอกาสร่วมกันอบรมให้ข้อคิด ปลุกจิตสำนึกในเรื่องการมาโรงเรียน การจัดกิจกรรมและมาตรการส่งเสริมวินัยนักเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาดูสอบการเข้าแถวหน้าเสาธง พร้อมบันทึกลงในสมุดแบบบันทึกเวลาเรียนและกิจกรรม พบว่า มีนักเรียนกระทำผิดวินัยด้านการมาโรงเรียนลดลง จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 33.34

2. ด้านการเข้าเรียน ใช้กลยุทธ์ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ การอบรมนักเรียนคาบปกครองให้อาจารย์ที่ปรึกษา หัวหน้าระดับ และบุคคลภายนอกในบางโอกาสร่วมกับอบรมให้ข้อคิดปลุกจิตสำนึกในเรื่องการเข้าเรียน และการจัดกิจกรรมและมาตรการส่งเสริมวินัยนักเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาดูสอบการเข้าแถวหน้าเสาธง พร้อมบันทึกลงในสมุดแบบบันทึกเวลาเรียนและกิจกรรม พบว่า นักเรียนกระทำผิดวินัยด้านการเข้าเรียนลดลง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 14.12

3. ด้านการแต่งกาย ใช้กลยุทธ์ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ การอบรมนักเรียนคาบปกครองให้อาจารย์ที่ปรึกษา หัวหน้าระดับ และบุคคลภายนอกในบางโอกาสร่วมกันอบรมให้ข้อคิดปลุกจิตสำนึกในเรื่องการแต่งกาย การจัดกิจกรรมและมาตรการส่งเสริมวินัยนักเรียน เมื่อนักเรียนเข้ามาในโรงเรียน อาจารย์ประจำวัน ต้องทำหน้าที่ตรวจสอบความเรียบร้อยของนักเรียน หากพบข้อบกพร่องต้องแก้ไขในทันที และเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง อาจารย์ที่ปรึกษากำกับดูแลพร้อมทั้งตรวจสอบเครื่องแต่งกายนักเรียน และบันทึกลงในสมุดแบบบันทึกเวลาเรียนและกิจกรรมนอกจากนั้นยังยกย่องนักเรียน โดยการมอบเกียรติบัตร

นักเรียนต้นแบบการแต่งกาย ทำให้นักเรียนกระทำผิดวินัยด้านการแต่งกายลดลง จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 38.42 และผลการวิจัยสอดคล้องกับ พูลสวัสดิ์ นาคเสน (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานส่งเสริมวินัยนักเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า การปฏิบัติงานส่งเสริมวินัยนักเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 6 รายด้าน โดยมีด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด ได้แก่ ตรงต่อเวลา และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด ได้แก่ การแต่งกาย นอกจากนี้บุคลากรในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน เห็นว่า โรงเรียนที่มีการปฏิบัติงานส่งเสริมวินัยนักเรียน โดยรวม และรายด้านทั้ง 6 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบปัญหาการปฏิบัติงานส่งเสริมวินัย

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากในการดำเนินงานวินัยนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้ดำเนินงานมาเป็นระยะเวลา ยาวนาน คือ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 ด้วยโครงการโรงเรียนสีขาว ของกระทรวงศึกษาธิการ มุ่งเน้นการป้องกันและแก้ไขสารเสพติด และต่อมาในปีการศึกษา 2544 ปฏิบัติตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นโครงการร่วมระหว่างกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กับกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ที่กำหนดให้แต่ละโรงเรียนกำหนดเป็นแผนงานประจำปี และมีการประกวดแข่งขัน เริ่มตั้งแต่ 1) การศึกษาสภาพปัญหา การประชุมคณะกรรมการการบริหารโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ครู-อาจารย์ และนักเรียนทุกคน เพื่อชี้แจงสภาพและปัญหาของโรงเรียนพร้อมทั้งชี้แจงนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และแผนป้องกันสารเสพติด ของกรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2542-2544 ที่เน้นความสำคัญด้านการพัฒนาบุคลากรในการป้องกันตนเองจากพิษภัยของสารเสพติด และร่วมมือกับชุมชน หรือองค์กรต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติดในแต่ละสถานศึกษาในช่วงชั้นที่ 3-4 เพื่อระดมแนวความคิดในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน พร้อมทั้งแนวทางในการรับการสนับสนุนด้านงบประมาณและวิทยากรจากชุมชนหรือหน่วยงานของรัฐ 2) ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในแต่ละโรงเรียน เพื่อดำเนินการวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหาและวิธีการพัฒนา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการทุกฝ่าย ครูที่ปรึกษาทุกห้องเรียน หัวหน้างาน โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในแต่ละตำบลหรืออำเภอเป็นกรรมการที่ปรึกษาการดำเนินงาน แล้วคณะกรรมการดำเนินงานได้กำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นโครงการต่อเนื่องแต่ละปีการศึกษา แล้วจัดประชุมบุคลากรผู้ปฏิบัติงานของโรงเรียน เพื่อรับทราบนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติ การศึกษาแนวทาง ขอบเขต

หลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติในการดำเนินงานการป้องกันการใช้สารเสพติดและปัญหาเสี่ยงอื่น ๆ ในโรงเรียน โดยยึดตามแนวนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ (2544 ข : 9-29) และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2544 : 9-14) ด้วยการใช้กิจกรรมพัฒนาที่หลากหลายและเป็นรูปธรรม เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน กิจกรรมวันเยี่ยมโรงเรียนลูก กิจกรรมสัปดาห์ด้านยาเสพติดสากล กิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระสวดสัปดาห์ กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรมนิทรรศการต่อต้านยาเสพติด กิจกรรมศูนย์ตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะนักเรียน กิจกรรมพัฒนาจิตเฉลิมพระเกียรติ และกิจกรรมลานกีฬาต้านยาเสพติด ที่สอดคล้องตามกลยุทธ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของกรมวิชาการ (2540 : 28-29) ด้วยขั้นตอนและรูปแบบที่เหมาะสมดังกล่าวจึงทำให้การดำเนินงานวินัยนักเรียนในสถานศึกษา ช่วงชั้นที่ 3-4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยที่พบว่า บุคคลสำคัญ ที่มีสถานภาพเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการดำเนินงานวินัยนักเรียนรวมทุกด้านมากกว่าบุคคลสำคัญที่มีสถานภาพอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สุวิทย์ จันทร์เพชร (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมวินัยนักเรียนด้านการแต่งกาย และการรักษาความสะอาด โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 32 อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าการพัฒนาวินัยด้านการแต่งกายของนักเรียน ปัญหาที่จะต้องได้รับการพิจารณาแก้ไข คือ การขาดวินัยด้านการแต่งกาย และการรักษาความสะอาดของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย โดยมีตัวบ่งชี้ 3 ลักษณะคือ ถูกต้องตามระเบียบความสะอาดของร่างกาย และความเรียบร้อยเหมาะสมกับโอกาสของกิจกรรม โดยสรุปนักเรียนแต่งกายได้ถูกระเบียบ สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งสะท้อนให้เห็นการแก้ปัญหาการขาดความมีวินัยของนักเรียนจะประสบผลสำเร็จ ได้ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุก ๆ ฝ่าย แยกต่างกัน และผลการวิจัยสอดคล้องกับ จิตกร ผลงาน (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนบ้านจรัส อำเภอฆ้องชัย จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้กรอบการดำเนินงาน 3 ด้าน คือ การอบรมให้ความรู้ การจัดทำโครงการ และการนิเทศติดตาม ประเมินผลการพัฒนาการดำเนินงานตามแนวทางดังกล่าว มุ่งส่งเสริมวินัยนักเรียนด้านการแต่งกาย การรักษาความสะอาด และการแสดงความเคารพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ พบว่า บุคลากรของโรงเรียนยังขาดความตระหนัก ในปัญหาวินัยนักเรียน ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่อบรมสั่งสอนด้านความมีระเบียบวินัยอย่างเต็มความสามารถ การดำเนินงานอย่างจริงจัง ผลจากการปฏิบัติตามวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 ผลปรากฏว่า

นักเรียนมีความตระหนักรู้ และมีความเข้าใจมากขึ้นในการแต่งกาย การรักษาความสะอาด และการแสดงความเคารพ ซึ่งสรุปได้ว่าการที่จะเสริมสร้างวินัยนักเรียนนั้นจะต้องมีการดำเนินการอย่างจริงจัง และต่อเนื่องจึงจะได้ผลดี

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากฝ่ายบริหารเป็นผู้รับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 ทั่วประเทศ ได้จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาเพื่อให้ครูทุกคน/ทุกฝ่ายได้ดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาร่วมกันทั้ง 5 ขั้นตอน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลพื้นฐานความเป็นมานิสัยพฤติกรรม เพื่อทราบรายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียน 2) การคัดกรองนักเรียน ด้วยการพิจารณาหาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อจัดเป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง 3) การส่งเสริมนักเรียน ด้วยการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษา ไม่ว่าจะกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยงให้มีคุณภาพมากขึ้น 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้วยการเอาใจใส่ให้ความดูแลอย่างใกล้ชิดหาวิธีป้องกันปัญหาที่จะเกิดแล้วแก้ปัญหาอย่างถูกวิธี และ 5) การส่งต่อนักเรียน ด้วยการที่มีการแก้ปัญหา นักเรียนบางคนแล้วแต่พฤติกรรมไม่ดีขึ้น จำเป็นต้องส่ง ไปผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป โดยขั้นตอนมีกระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานงานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งใน โรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมทั้งมีวิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือต่างๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อันจะส่งผลให้การวินัยนักเรียนแก่นักเรียนประสบความสำเร็จ โดยมีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ต้องดำเนินการจัดทำโครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา พ.ศ. 2544 เป็นต้นไป และให้มีรายงานผลการดำเนินงานในแต่ละปีการศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและแก้ไขสารเสพติด ฝ่ายบริหารสถานศึกษาจึงเป็นทั้งฝ่ายกำกับติดตามและร่วมปฏิบัติงานกับครูที่ปรึกษาประจำชั้น ส่วนครูที่ปรึกษาประจำชั้น ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ไขสารเสพติดเพียงบางส่วนหรือในกรณีที่นักเรียนในปีกรองมีปัญหาเกิดขึ้นเท่านั้น จึงได้รับรู้และร่วมแก้ไขน้อยกว่าฝ่ายบริหารสถานศึกษาดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่า การดำเนินงานวินัยนักเรียนในสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 บางกิจกรรมมีการดำเนินงานค่อนข้างต่ำ และพบประเด็นปัญหามากมาย ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 และกระทรวงศึกษาธิการ ควรมีการดำเนินการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานวินัยของนักเรียนในด้านการตรงต่อเวลา ด้านการเข้าแถว ด้านความรับผิดชอบ ด้านการแต่งกาย ด้านการแสดงความเคารพ และด้านการรักษาความสะอาด ควรมีนโยบายที่ชัดเจนของกระทรวงศึกษาเพื่อสร้างจิตสำนึกให้นักเรียนเกิดความตระหนักซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานวินัยนักเรียนในสถานศึกษาดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานวินัยนักเรียนในสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพศ ระดับชั้นเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน ฐานะเศรษฐกิจครอบครัว แหล่งที่อยู่อาศัย และทัศนคติต่อสารเสพติด

2.2 ควรศึกษาผลการดำเนินงานในครั้งนี้อย่างที่เป็นนักเรียน ครู-อาจารย์ นักการภารโรง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อเป็นข้อเสนอแนะในภาพที่กว้างขึ้น

2.3 ควรศึกษาเรื่องนี้เปรียบเทียบกับสถานศึกษาอื่น ๆ ทั้งในระดับจังหวัด และระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาวินัยนักเรียนร่วมกันแก่สถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 และสถานศึกษาอื่น ๆ

2.4 ควรศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพในสถานศึกษาที่มีผลงานดีเด่นเกี่ยวกับการดำเนินงานวินัยนักเรียน เพื่อเป็นรูปแบบในการพัฒนาที่เหมาะสมต่อไป